

AD 27/24

LIMITE

CONF-ME 13

ÜHINEMISDOKUMENT

Teema: EUROOPA LIIDU ÜHINE SEISUKOHT
– 10. peatükk: infoühiskond ja meedia

EUROOPA LIIDU ÜHINE SEISUKOHT

Läbirääkimiste 10. peatükk: infoühiskond ja meedia

Käesolev Euroopa Liidu seisukoht põhineb Montenegroga peetava ühinemiskonverentsi jaoks kujundatud üldisel seisukohal (AD 23/12 CONF-ME 2) ning selle suhtes kohaldatakse ühinemiskonverentsil heaks kiidetud läbirääkimispõhimõtteid, eelkõige järgmisi:

- läbirääkimiste peatüki suhtes kummagi poole väljendatud arvamus ei mõjuta mingil viisil seisukohta, mis võidakse võtta teiste peatükkide suhtes;
- kokkuleppeid (isegi osalisi kokkuleppeid), millele on läbirääkimiste käigus järjestikku läbivaadatavate peatükkide osas jõutud, ei saa pidada lõplikeks enne ületuldise kokkuleppe saavutamist,

ning samuti läbirääkimisraamistiku punktides 24, 28, 41 ja 44 sätestatud nõudeid.

EL innustab Montenegrot jätkama oma õigusaktide vastavusse viimist ELi *acquis*'ga (märkides, et enne ühinemist võivad jõustuda seda täiendavad õigusaktid), kindlustama selle tõhusa rakendamise ja täitmise tagamise ning töötama juba enne ühinemist välja ELi poliitika ja vahenditega võimalikult sarnased poliitikad ja vahendid.

EL märgib, et Montenegro kiidab oma seisukohas AD 11/13 (CONF-ME 9) ja selle *addendum*'is AD 11/13 ADD 1 (CONF-ME 9) heaks 10. peatüki alla kuuluva *acquis*' 12. detsembri 2024. aasta seisuga ning kinnitab, et on valmis seda rakendama Euroopa Liiduga ühinemise kuupäevaks.

Üldine strateegia

EL võtab teadmiseks Montenegro ettevalmistuste hea seisu infoühiskonna ja meedia valdkonnas.

Mis puudutab asjaomaseid strateegilisi dokumente, nagu Montenegro 2024.–2025. aasta tegevuskava digiülemineku strateegia jaoks aastateks 2022–2026, siis on need kooskõlas **digikümnendi poliitikaprogrammi** eesmärkidega. EL peab tervitatavaks Montenegro võetud kohustust veelgi parandada digitaristut, suurendada digikirjaoskust ja edendada digiteenuseid.

EL märgib, et Montenegro ühines **programmiga „Digitaalne Euroopa“** pärast seda, kui Euroopa Komisjon ja Montenegro allkirjastasid 2023. aasta juunis Lääne-Balkani riikide teise regulatiivse dialoogi kohtumisel nimetatud programmi assotsieerimislepingu. Assotsieerimisleping jõustus tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2023. Sellest ajast alates on Montenegro edukalt osalenud programmi „Digitaalne Euroopa“ projektikonkurssidel.

Elektrooniline side

EL võtab teadmiseks, et 10. oktoobril 2024 võeti vastu uus **elektroonilise side seadus**, millega ühtlustati *acquis*'ga direktiiv (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik. Selle seadusega on Montenegro teinud seadusandlikke muudatusi, et toetada oma riikliku reguleeriva asutuse, elektroonilise side ja postiteenuste ameti (EKIP) sõltumatust.

EL märgib, et Montenegro on arendanud välja piisava **haldussuutlikkuse** *acquis*' jõustamiseks elektroonilise side valdkonnas, kuid julgustab Montenegrot jätkama täiendavat värbamist, võttes ülejäänud ametikohtade täitmiseks tööle lisatöötajaid. EL tunnustab EKIPi nõukogu liikmete ametisse nimetamist 2024. aasta aprillis. See võimaldas reguleerival asutusel jätkata oma tööd ja tavapäraseid funktsioone ning oli samm õiges suunas, et saavutada häid tulemusi telekommunikatsiooni reguleeriva asutuse sõltumatuse osas. EL tervitab samuti uue elektroonilise side seaduse artikli 232 sätteid, mis võimaldavad jätkata EKIPi liikmete praeguseid volitusi kuni nende ametiaja lõpuni. See tagab EKIPi töö ja tegevuse järjepidevuse ja stabiilsuse. EL märgib, et praegu on käimas menetlused EKIPi direktori ametisse nimetamiseks. EL tervitab võetud kohustust pidevalt tugevdada EKIPi haldussuutlikkust. EL võtab teadmiseks 2025. aastal kavandatud täiendava värbamise ametisse, sealhulgas võimaluse kaasata spetsialiseerunud eksperte.

Lisaks tervitab EL täiendavaid kaitsemeetmeid, mis on sätestatud elektroonilise side seaduses, et säilitada **reguleeriva asutuse sõltumatus**. Seaduses on sätestatud selge kord nõukogu liikmete ja direktori ametisse nimetamiseks ja ametist vabastamiseks. EL peab tervitatavaks asjaolu, et selle seadusega anti EKIPile täielik autonoomia oma eelarve haldamisel, kehtestades selged finantsplaneerimise ja aruandluse menetlused.

EL tervitab asjaolu, et 2013. aastal vastu võetud ning 2017., 2019. ja 2024. aastal muudetud elektroonilise side seadusega viis Montenegro vastavusse direktiiviga 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (**loadirektiiv**), nagu on nõutud dokumendis AD 9/14 CONF-ME 5. Lisaks väljendab EL heameelt elektroonilise side seaduse 2017. ja 2024. aasta muudatuste üle, millega kaotati riikliku reguleeriva asutuse nõue kanda eelarve ülejääk riigieelarvesse, nagu on nõutud dokumendis AD 9/14 CONF-ME 5. EL märgib, et vastavalt hiljuti vastu võetud seaduse artiklile 201 kantakse juhul, kui EKIPi tulud ületavad tema kulusid, tulude ülejääk EKIPi erikontole ning neid vahendeid kasutatakse seadusega ette nähtud tegevuseks järgmisel kalendriaastal. EL tervitab asjaolu, et Montenegro sageduste haldamise raamistik on kooskõlas direktiiviga (EL) 2018/1972.

Eespool esitatud kaalutlusi silmas pidades leiab EL, et Montenegro on **täitnud elektroonilise sidega seotud nõuded, mis on sätestatud ELi ühises seisukohas (AD 9/14 CONF-ME 5)** sätestatud esimeses ja teises sulgemiskriteeriumis.

EL tervitab Montenegro jätkuvaid edusamme oma õigusaktide ELi *acquis*'ga vastavusse viimisel 10. peatüki alusel elektroonilise side valdkonnas, nimelt:

EL võtab teadmiseks, et Montenegro osaleb alates 2011. aastast vaatlejana **elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ametis** (BEREC) ning et 9. juunil 2023 allkirjastati BERECiga uus leping. EL märgib samuti, et 2023. aasta juunist sai Montenegro riiklik reguleeriv asutus EKIP vaatlejastaatusega liikmeks raadiospektripoliitika töörühmas.

EL võtab teadmiseks, et 2021. aasta detsembris võeti vastu seadus, mis käsitleb füüsilise taristu kasutamist kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtuks, mis on üldiselt kooskõlas direktiiviga 2014/61/EL kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta (**lairibaühenduse kulude vähendamise direktiiv**). EL julgustab Montenegrot arendama edasi füüsilise taristu kasutamise menetlusi teiseste õigusaktide kaudu.

EL väljendab heameelt selle üle, et on välja töötatud ettepanek Montenegro lairibaühenduse võrkude arendamise riikliku kava kohta aastateks 2025–2029. See **riiklik lairibaühenduse kava** on kooskõlas digikümneni poliitikaprogrammiga, mille eesmärk on tagada 2030. aastaks üldine gigabiti- ja 5G leviala. EL tunnustab Montenegro kavatsust võtta koostatud riiklik lairibaühenduse kava vastu 2024. aasta lõpuks. EL rõhutab, kui oluline on teha tööd selle nimel, et viia õigusaktid vastavusse määrusega (EL) 2024/1309, mis käsitleb meetmeid, millega vähendada elektroonilise side gigabitivõrkude kasutuselevõtu kulusid, ning millega muudetakse määrust (EL) 2015/2120 ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/61/EL (gigabititaristu määrus).

EL väljendab heameelt selle üle, et Montenegro võttis 2023. aasta augustis vastu **5G mobiilsidevõrkude** arendamise strateegia aastateks 2023–2027 ja määras oma elektroonilise side sektori arendamise strateegilised suunad kindlaks Montenegro digiülemineku strateegias aastateks 2022–2026, mis võeti vastu 2021. aasta detsembris. EKIP pani 2022. aasta lõpus edukalt enampakkumisele 5G spektri sagedusalad 700 MHz ja 3600 MHz ning andis need kolmele suurele operaatorile. EL innustab Montenegrot järgima oma kava aktiveerida 5G igas omavalitsuses 2024. aasta lõpuks, tagades samal ajal 2026. aastaks 5G katvuse 50 %-le elanikkonnast. EL kutsub Montenegrot üles järgima ELi 5G küberturvalisuse meetmepaketti ja seda rakendama.

EL väljendab rahulolu, et asjaomases ministeeriumis elektroonilise side, postiteenuste ja raadiospektri direktoraati kuuluv asjaomases lairibaühenduse osakonnas loodi **lairibaühenduse büroo** (BCO). EL tervitab asjaolu, et BCO töötajad osalevad korrapäraselt ELi BCO võrgustiku korraldatud kohtumistel.

Infoühiskonna teenused

EL märgib, et Montenegro on üldjoontes viinud oma õigusaktid vastavusse infoühiskonna teenuseid käsitleva *acquis*'ga.

Infoühiskonna teenuste osas võtab EL teadmiseks Montenegro teatatud arengud **haldussuutlikkuses**. EL märgib, et Montenegrol on piisav haldussuutlikkus *acquis*' jõustamiseks infoühiskonna teenuste valdkonnas, ning julgustab Montenegrot liikuma edasi oma plaanidega seoses täiendava värbamisega ülejäänud ametikohtadele, võttes tööle lisatöötajaid.

Seoses küberturvalisusega märgib EL, et Montenegro on tugevdanud oma küberturvalisuse taristut, rajanud valitsuse küberintsidentide lahendamise üksuse (CIRT) ja parandanud selle suutlikkust ning loonud veebiportaali, et suurendada teadlikkust küberturvalisuse küsimustest. EL tervitab Montenegro märkimisväärsed samme ELi poolt küberturvalisuse valdkonnas kindlaks määratud standardite ja nõuete täitmisel.

EL innustab Montenegrot võtma oma küberturvalisuse strateegia raames vastu uue tegevuskava, mis on kooskõlas ELi eesmärkidega. EL märgib, et Montenegro võttis vastu infoturbe seaduse, mille eesmärk on vastavusseviimine direktiiviga (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv). EL julgustab Montenegrot tagama võimalikult kiiresti täieliku vastavuse küberturvalisuse 2. direktiivi ülejäänud sätetega.

EL tervitab Montenegro kavatsust luua pärast infoühiskonna seaduse jõustumist küberturvalisuse amet ja suurendada selle küberkaitsealast suutlikkust.

EL peab tervitatavaks ka digiakadeemia asutamist. See on hea veebiplatvorm riigiteenistujate ja üliõpilaste digi- ja juhtimisoskuste arendamiseks, parandades seeläbi digipöörde alast võimekust ja suutlikkust riigis ning suurendades ühiskonna digiteadlikkust.

Võttes arvesse hiljuti vastu võetud ELi õigusakte infoühiskonna teenuste valdkonnas, rõhutab EL, kui oluline on veelgi tugevdada Montenegro haldussuutlikkust, et tõhusalt rakendada uut infoühiskonda käsitlevat *acquis*'d.

Eespool esitatud kaalutlusi silmas pidades leiab EL, et Montenegro on täitnud infoühiskonna teenuseid käsitleva teise sulgemiskriteeriumi nõuded, mis on sätestatud ELi ühises seisukohas (AD 9/14 CONF-ME 5).

EL tervitab Montenegro jätkuvaid edusamme oma õigusaktide vastavusse viimisel ELi *acquis*'ga 10. peatükis infoühiskonna valdkonnas.

Andmete osas väljendab EL heameelt selle üle, et Montenegro võttis ametlikult kohustuse viia riiklikud õigusaktid täielikult vastavusse direktiiviga (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (avaandmete direktiiv) 2026. aasta detsembriks. EL kutsub Montenegrot üles viima oma raamistiku vastavusse määrusega (EL) 2022/868, mis käsitleb Euroopa andmehaldust ja millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehalduse määrus).

EL kutsub Montenegrot tungivalt üles viima lõpule vaba teabele juurdepääsu käsitleva uue seaduse koostamise. EL tunnustab asjaolu, et isikuandmete kaitse seaduse muudatustega on saavutatud kooskõla asjakohase ELi *acquis*'ga ning asjakohaste rahvusvaheliste dokumentide ja eeskirjadega, mis on seotud isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitsega. Lisaks tunnustab EL Montenegro tööd uue tehnoloogilise lahendusega, mis on kooskõlas kõigi tehniliste kirjelduste ja ELi standarditega ametiasutuste valduses olevate andmete avamise valdkonnas.

Seoses **digiisaldusega** märgib EL, et 2017. aastal vastu võetud Montenegro e-identimise ja e-allkirja seadus on täielikult kooskõlas määrusega (EL) nr 910/2014 (eIDAS). EL tervitab Montenegro võetud kohustust viia oma õigusaktid vastavusse ka ELi uue digiidentiteedi raamistikuga, mis kehtestati muutmismäärusega (EL) 2024/1183 (eIDAS 2), mis kehtib alates 2024. aasta maist, nagu on nõutud Montenegro reformikavas Lääne-Balkani majanduskasvu kava 2025–2027 raames. Lisaks tervitab EL uue sertifitseerimisasutuse süsteemi rakendamist.

Seoses **e-valitsusega** võtab EL teadmiseks e-valitsuse seaduse 2019. aasta versiooni ja elektroonilise dokumendi seaduse. EL tervitab Montenegro tööd uute tehnoloogiliste lahenduste loomisel elektroonilise dokumendihaldussüsteemi (eDMS) jaoks ning valitsuse elektrooniliste istungite protsessi haldamist. Lisaks peab EL tervitatavaks tööd registritevahelise elektroonilise andmevahetuse süsteemi täiustamiseks, mis vajab ajakohastamist. EL väljendab heameelt ka töö üle, mida tehakse kodanike ja ettevõtjate jaoks uue e-valitsuse portaali käivitamiseks, mis peaks valmima 2024. aasta lõpuks. Lisaks tervitab EL seda, et 2023. aastal hakkas täielikult toimima e-maksete portaal, võimaldades kodanikel maksta haldustasusid elektrooniliselt.

Seoses **koostalitlusvõimega** võtab EL teadmiseks riikliku koostalitlusvõime raamistiku vastuvõtmise ja selle vastavusse viimise 2017. aasta Euroopa koostalitlusvõime raamistikuga. EL rõhutab, kui oluline on püüda saavutada kooskõla uute kehtivate õigusaktidega, eelkõige määrusega (EL) 2024/903 (koostalitleva Euroopa määrus).

EL tunnustab elektroonilise kaubanduse seaduse kooskõla direktiiviga 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta). EL tervitab Montenegro kavatsust viia uue **e-kaubanduse** seaduse osana oma õigusaktid vastavusse määrusega (EL) 2022/2065 (digiteenuste määrus) ja määrusega (EL) 2022/1925 (digiturgude määrus). EL kutsub Montenegrot üles kiirendama oma õigusaktide vastavusse viimist digiteenuste õigusakti ja digiturgude õigusaktiga, et tagada äriühingutele prognoositavus.

Audiovisuaalpoliitika

Seoses **audiovisuaal- ja meediateenustega** võttis Montenegro 2024. aasta juunis vastu põhjaliku õigusaktide paketi, et tagada selle valdkonna õigusaktide vastavusse viimine ELi *acquis*'ga, sealhulgas Euroopa Nõukogu soovitusel Euroopa standardite kohta.

EL võtab teadmiseks, et Montenegro õigusaktid on suures osas kooskõlas direktiiviga 2010/13/EL (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv), mida muudeti direktiiviga 2018/1808 audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta, et võtta arvesse muutuvat turuolukorda. EL märgib, et 2020. aasta juulis vastu võetud ja 2024. aastal muudetud meediaalased õigusaktid on kooskõlas audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga ning nendega kehtestatakse asjakohased õiguslikud kaitsemeetmed poliitilise sekkumise vastu riiklikus avalik-õiguslikus ringhäälingus ja audiovisuaalmeedia teenuste ametis (AMU), mida nimetati varem elektroonilise meedia reguleerivaks agentuuriks (AEM).

EL tervitab asjaolu, et audiovisuaalmeedia teenuste seaduse vastuvõtmisega anti AMU-le uued volitused, et lahendada pikaajaline probleem seoses selle tõhususega reguleeriva raamistiku jõustamisel **sõltumatu reguleeriva asutusena**. EL võtab teadmiseks, et AMU-l on nüüd ulatuslikud karistusvahendid, sealhulgas õigus määrata seaduse rikkumise korral trahve, ning tugevdatud meetmed huvide konflikti ja ülesannete kokkusobimatuse vältimiseks poliitiliste teemade ja reguleeritud sektoriga. EL võtab teadmiseks, et 2024. aasta juunis vastu võetud riikliku avalik-õigusliku ringhäälingu seadusega kehtestatud õigusraamistik tagab RTCG-le prognoositava, kestliku ja piisava rahastamise ning selle sõltumatuse.

EL innustab Montenegrot jätkama tööd, et viia oma õigusaktid vastavusse hiljuti vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/1083, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik (**Euroopa meediavabaduse määrus**), pidades silmas tähtaega õigusakti kohaldamiseks ELi liikmesriikides. EL peab tervitatavaks, et Montenegro kavatseb selles suunas edasi liikuda.

EL võtab teadmiseks, et 2023. aasta oktoobris võttis Montenegro vastu oma meediastrateegia aastateks 2023–2027 koos sellega kaasneva tegevuskavaga aastateks 2023–2024.

EL tervitab asjaolu, et audiovisuaalmeedia teenuste seaduse vastuvõtmisega taaskäivitati Montenegro osalemine programmi „**Loov Euroopa**“ meedia ja sektoriülestes tegevussuundades. EL tunneb samuti heameelt, et Montenegro õigusaktid filmipärandi valdkonnas on viidud vastavusse seda peatükki käsitleva *acquis*’ga.

EL võtab teadmiseks Montenegro aruandes esitatud arengud **haldussuutlikkuses**. EL märgib, et uue audiovisuaalmeedia teenuste seaduse ja meediaseaduse sätted, mis on audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi seisukohast asjakohased, näivad tagavat piisava haldussuutlikkuse *acquis*' jõustamiseks audiovisuaalmeedia teenuste valdkonnas, sealhulgas seoses regulatiivse sõltumatusega. EL võtab lisaks teadmiseks Montenegro kohustuse tagada, et audiovisuaalmeedia teenuste amet (AMU) on piisavalt varustatud seadmete ja personaliga ning et selle personal on nõuetekohase koolitusega, et tagada audiovisuaalmeediat käsitlevate õigusaktide õige rakendamine. Seega on AMU-l piisav haldussuutlikkus *acquis*' jõustamiseks audiovisuaalmeedia teenuste valdkonnas, sealhulgas seoses regulatiivse sõltumatusega.

Eespool esitatud kaalutlusi silmas pidades leiab EL, et Montenegro on täitnud ELi ühises seisukohas (AD 9/14 CONF-ME 5) sätestatud esimese ja teise sulgemiskriteeriumi nõuded seoses audiovisuaalpoliitikaga.

EL rõhutab audiovisuaalmeedia tähtsust ning toob esile, et selles valdkonnas toimuvaid arenguid ja õigusaktide asjakohast rakendamist meediat reguleeriva asutuse jätkuva sõltumatuse tagamiseks jälgitakse tähelepanelikult, sealhulgas meediavabadust käsitleva 23. peatüki kontekstis.

* * *

Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades märgib EL, et praeguses etapis ei ole käesolevat peatükki käsitlevad täiendavad läbirääkimised vajalikud.

Õigusaktide *acquis*'ga vastavusse viimisel ja *acquis*' rakendamisel tehtud edusammude jälgimine jätkub kogu läbirääkimisperioodi jooksul. EL rõhutab, et pöörab erilist tähelepanu kõigi eespool nimetatud konkreetsete teemade jälgimisele, sealhulgas selleks, et tagada Montenegro haldussuutlikkus ja suutlikkus lõpetada oma õigusaktide vastavusse viimine liidu *acquis*'ga kõikides kõnealuses peatükis käsitletud valdkondades. Erilist tähelepanu on vaja pöörata käesoleva peatüki ja läbirääkimiste teiste peatükkide vahelistele seostele. Montenegro õigusaktide vastavust *acquis*'le ja selle rakendamise suutlikkust saab lõplikult hinnata alles läbirääkimiste hilisemas järgus. Lisaks teabele, mida EL võib nõuda käesoleva peatüki üle läbirääkimiste pidamiseks ja mis tuleb esitada konverentsile, kutsub EL Montenegrot üles esitama stabiliseerimis- ja assotsiatsiooninõukogule korrapäraselt kirjalikku üksikasjalikku teavet *acquis*' rakendamisel saavutatud edusammude kohta.

Kõiki eeltoodud kaalutlusi silmas pidades pöördub EL vajaduse korral sobival ajal käesoleva peatüki juurde tagasi.

EL märgib, et Montenegro kiidab oma läbirääkimisseisukohas AD 11/13 (CONF-ME 9) ja selle *addendum*'is AD 11/13 ADD 1 (CONF-ME 9) heaks 10. peatüki alla kuuluva *acquis*' 12. detsembri 2024. aasta seisuga. Peale selle märgib EL, et Montenegro kinnitab, et jätkab oma õigusaktide *acquis*'ga vastavusse viimise protsessi ning on Euroopa Liiduga ühinemise kuupäevaks valmis *acquis*'d rakendama.

Lisaks tuletab EL meelde, et alates 12. detsembrist 2024 kuni läbirääkimiste lõpetamiseni võidakse ELis vastu võtta uusi õigusakte.